

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΡΑΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Γιατί ὁ Ρήγας διάλεξε χάρτη τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ὡς πρότυπο τῆς «Χάρτας τῆς Ἑλλάδος»;

Ὁ Ρήγας Βελεστινλῆς ἐπισκέπτεται γιά δεύτερη φορά τή Βιέννη¹ τόν Αὔγουστο τοῦ 1796 καί παρέμεινε μέχρι τόν Δεκέμβριο τοῦ 1797, ὅταν ἀναχώρησε γιά νά κατέλθει στήν Ἑλλάδα, μέ σκοπό νά ἐφαρμόσει τό ἐπαναστατικό του σχέδιο, τό ὁποῖο εἶχε συγκροτημένα προετοιμάσει. Κατά τό χρόνο παραμονῆς του στή Βιέννη ὁ Ρήγας παρουσιάζει μία πρωτόγνωρη ἐκδοτική δραστηριότητα. Τυπώνει τά βιβλία *Νέος Ἀνάχαρσις*, *Ἠθικὸς Τρίπους*, *Στρατιωτικὸν Ἐγκόλπιον*, τὴν εἰκόνα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, τὴ *Νέα Χάρτα τῆς Βλαχίας*, τὴ *Γενικὴ Χάρτα τῆς Μολδαβίας* καθὼς καί τὴ δωδεκάφυλλη *Χάρτα τῆς Ἑλλάδος*.

Καί γιά ὅλα αὐτὰ ὁ Ρήγας ἔπαιρνε τὴν ἄδεια τοῦ λογοκρίτη τῆς Αὐστριακῆς Ἀστυνομίας, γεγονός τό ὁποῖο θά πρέπει νά τονισθεῖ. Ὁ Ρήγας κατόρθωνε νά παραπλανᾷ τόν λογοκρίτη ὥστε νά μὴν ἀντιλαμβάνεται τό παραμικρὸ ἀπὸ τό ἐπαναστατικό του σχέδιο. Κατ' αὐτόν τόν τρόπο ἀποδεικνύεται ἡ συνωμοτικὴ δράση τοῦ Ρήγα καί πλέον καταρρίπτονται ὅλα ἐκεῖνα τά ἀτεκμηρώτα, πού ἔχουν γραφεῖ, ὅτι τάχα ὁ Ρήγας ἦταν «ἐπιπόλαιος ἐξεταστής τῶν πραγμάτων»². Μόνο τά ἐπαναστατικά

1. Βλ. Λέανδρος Βρανούσης, *Ρήγας*, Βασικὴ Βιβλιοθήκη ἀρ. 10, [1954], σελ. 48.

2. Σχετικὰ βλ. Δημ. Καραμπερόπουλος, «Ἡ συνωμοτικὴ δράση τοῦ Ρήγα Βελεστινλῆ», *Ἱστορικά Θέματα*, τεύχ. 41, Ἰούνιος 2005, σελ. 65-73, καί τοῦ ἰδίου, «Ἡ ἄδικη κρίση τοῦ Ἰω. Φιλήμονος γιά τόν ἐπαναστάτη Ρήγα Βελεστινλῆ», *Θεσσαλικὸ Ἡμερολόγιο*, τόμ. 38, 2000, σελ. 257-272 καί σέ ἀνάτυπο, Ἀθήνα 2000.

του κείμενα «Νέα Πολιτική Διοίκησης» και «Θούριος» ὁ Ρήγας τὰ τύπωσε παράνομα κλεισμένος δύο μερόνυχτα στό τυπογραφεῖο τῶν ἀδελφῶν Πούλιου³. Ἦξερε καλά ὅτι δέν θά ἦταν δυνατόν νά παραπλανήσει πλέον τόν λογοκρίτη τῆς Αὐστριακῆς Ἀστυνομίας καί ἐπί πλέον θά ἀποκαλύπτονταν τό ἐπαναστατικό του κίνημα.

Ὁ Ρήγας ἄρχισε νά τυπώνει τήν Χάρτα τῆς Ἑλλάδος ἀμέσως μετά τήν ἐγκατάστασή του στή Βιέννη, ὅπως φαίνεται ἀπό τό πρῶτο φύλλο τῆς «Ἐπιπεδογραφίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως», πού ἐκδόθηκε τό 1796. Γιά τήν ἐκδοση τῆς Χάρτας κάνει μνεῖα ἡ *Ἐφημερίδα*⁴ τῶν ἀδελφῶν Πούλιου στά φύλλα 20 Φεβρουαρίου καί 10 Μαρτίου 1797, ἐνῶ στίς 22 Μαΐου τοῦ 1797, γνωστοποιεῖται ἡ ὀλοκλήρωση τῆς ἐκτύπωσης:

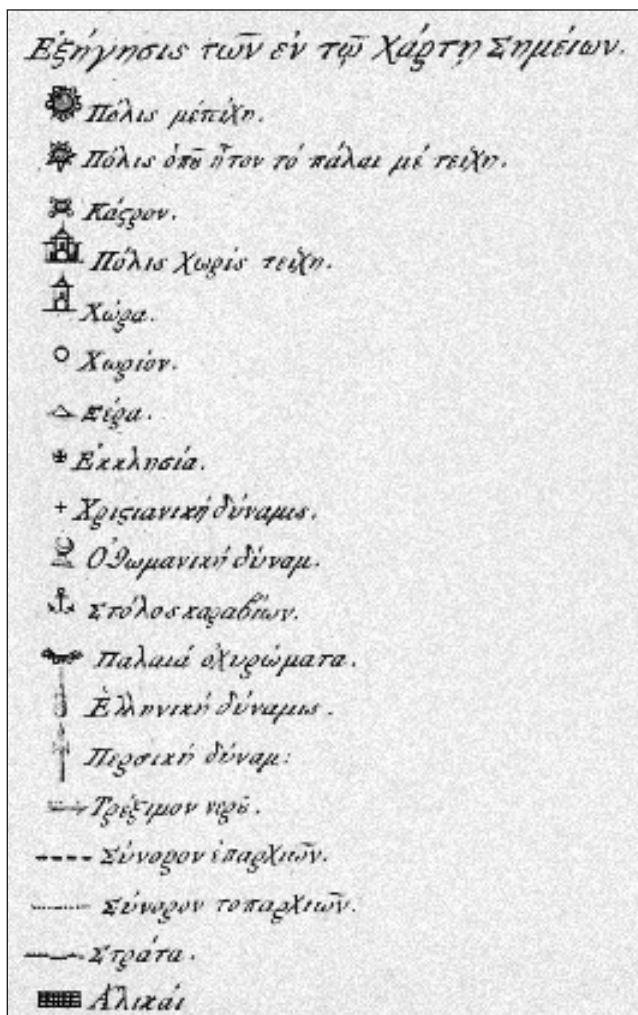
«ΕΙΔΗΣΙΣ - Ἐτελείωσεν ἤδη καί ἡ Ἑλληνική τῆς Ἑλλάδος δωδεκάφυλλος χάρτα τοῦ κύριου Ρήγα, καί πωλεῖται δημοσίως, τόσον ἐδῶ εἰς Βιένναν, ὅσον καί εἰς ἄλλας πόλεις ὅπου ὁ ἴδιος ἐφρόντισε νά στείλῃ. Ὅθεν δίδεται εἴδησις περὶ τούτου εἰς τούς προσφιλεῖς τῆς ἐλληνίδος ἐραστάς. Ἡ δέ τιμὴ εἶναι πρὸς τρία γρόσια ἕκαστον φύλλον».

Ἐνδιαφέρον ἔχει νά τονίσουμε ὅτι ὁ Ρήγας στή Χάρτα τῆς Ἑλλάδος χρησιμοποιεῖ ξεχωριστή διακεκομμένη γραμμὴ γιά τίς Τοπαρχίες καί Ἐπαρχίες, ὅπως ἀναγράφει καί στό Ὑπόμνημα, πού παρουσιάζεται κατωτέρω. Ὡστόσο, ὅπως ἔχουμε παρατηρήσει στή σχετικὴ μελέτη μας⁵, ὁ Ρήγας θέτει ἰδιαίτερη διακεκομμένη γραμμὴ στά βόρεια σύνορα τοῦ κράτους του, τήν ὁποία ὅμως γραμμὴ δέν τήν μνημονεύει στό Ὑπόμνημα, ὅπως ἔκανε γιά τίς Ἐπαρχίες καί Τοπαρχίες. Ἐνδιαφέρον ἔχει νά ἐπισημάνουμε ὅτι ὁ Ρήγας καταγράφει τίς τοπαρχίες καί ἐπαρχίες τῆς ἀρχαίας ἐποχῆς μέ τὰ ἀντίστοιχα ὀνόματά τους.

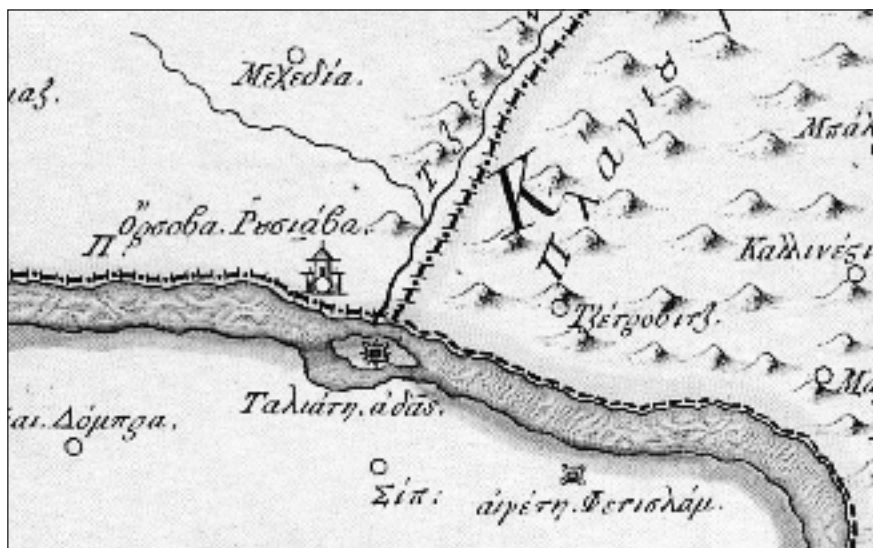
3. Αἰμ. Λεγρόνδ - Σπ. Λάμπρος, *Ἀνέκδοτα ἔγγραφα περὶ Ρήγα Βελεστινῆ καί τῶν σὺν αὐτῷ μαρτυρησάντων*, Ἀθήνησιν 1891, φωτομηχανικὴ ἐπανεκδοση μέ τήν προσθήκη εὐρετηρίου ἀπὸ τήν Ἐπιστημονικὴ Ἐταιρεία Μελέτης Φερῶν-Βελεστίνου-Ρήγα, Ἀθήνα 1996 (Β' ἐκδοση 2000), σελ. 17.

4. *Ἐφημερίς, Ἡ ἀρχαιότερη Ἑλληνικὴ ἐφημερίδα πού ἔχει διασωθεῖ*, Βιέννη 1791-1797. Ἐκδότες: Οἱ ἀδελφοὶ Μαρκίδες Πούλιου. Ἀνασυγκρότηση τῆς σειρᾶς σέ φωτοτυπικὴ ἐπανεκδοση. Ἐρευνητικὴ, συλλεκτικὴ καί ἐκδοτικὴ φροντίδα, Προλεγόμενα κ.λπ. Λ. Βρανούσης, Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, Κέντρον Ἐρεῦνης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καί Νέου Ἑλληνισμοῦ, Ἀθήνα 1995.

5. Βλ. Δημ. Καραμπερόπουλος, «Ἡ “Χάρτα τῆς Ἑλλάδος” τοῦ Ρήγα. Τὰ πρότυπά της καί νέα στοιχεῖα», στό *Ἡ Χάρτα τοῦ Ρήγα Βελεστινῆ*, ἐκδ. Ἐπιστημονικῆς Ἐταιρείας Μελέτης Φερῶν-Βελεστίνου-Ρήγα μέ τήν ὑποστήριξη τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Ἀθήνα 1998, σελ. 50.

Τὸ ὑπόμνημα τῆς Χάρτας τῆς Ἑλλάδος μέ τις διαφορετικὲς διαγραμμίσεις τῶν ἑπαρχιῶν καὶ τοπαρχιῶν στό ὅποιο δέν μνημονεύεται ἢ ἰδιαίτερη διαγράμμιση στά βόρεια σύνορα τοῦ κράτους του.

Ἡ ἰδιαιτέρη διαγράμμιση, ὅπως βλέπουμε στὴν παρατεθείσα εἰκόνα ἀπὸ τὸ 11ο φύλλο τῆς *Χάρτας τῆς Ἑλλάδος*, τὴν ὁποία ὁ Ρήγας θέτει στὰ βόρεια σύνορα τοῦ κράτους του μὲ τὴν Κάτω Οὐγγαρία, πού ὅμως δὲν τὴν μνημονεύει στοῦ σχετικὸ Ὑπόμνημά της, ὅπως κάνει γιὰ τὴν διαγράμμιση διαχωρισμοῦ τῶν Ἐπαρχιῶν Βλαχίας καὶ Σερβίας.

Σχετικὰ μὲ τὴν ὀνομασία τοῦ μεγάλου χαρτογραφικοῦ ἔργου τοῦ Βαλκανικοῦ χώρου «*Χάρτα τῆς Ἑλλάδος*», ἔχουμε ὑποστηρίξει κατὰ τὴν γιὰ πρώτη φορὰ αὐθεντικὴ ἐπανεκδόσή της, ὅτι ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ στὴν Βιέννη κάθε ἐκτύπωση θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχει τὴν ἄδεια τοῦ λογοκρίτη τῆς Αὐστριακῆς Ἀστυνομίας, ὅπως ἐπισημάνθηκε παραπάνω. Καὶ ὁ Ρήγας κατόρθωσε γιὰ ἕξι μῆνες νὰ τυπώνει τὴν Χάρτα του παραπλανώντας τὴν Ἀστυνομία μὲ τὴν χρησιμοποίησι τοῦ ἐντυπωσιακοῦ τίτλου της, τῶν ἐπιπεδογραφιῶν, τῶν ἀρχαίων νομισμάτων. Ἐπὶ πλέον τόνιζε ὅτι ἡ Χάρτα του ἦταν γιὰ ἐπεξήγησι τοῦ ταξιδιοῦ τοῦ *Νέου Ἀναχάρσιδος*, ἐνῶ δὲν ἔχει καμμία σχέση μὲ αὐτό. Δὲν ἦταν δυνατόν νὰ ἀναγράψει ὅτι ἦταν χάρτης τοῦ κράτους του, πού ἤθελε νὰ δημιουργήσει, διότι ἀμέσως θὰ συλλαμβάνονταν.

Μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν δὲν γνωρίζαμε τοὺς πρότυπους χάρτες, τοὺς ὁποίους ὁ Ρήγας χρησιμοποίησε γιὰ νὰ συντάξει τὴ Χάρτα του. Κατὰ συγκυρία, κατὰ τὴν ἐπέτειο τῶν διακοσίων χρόνων ἀπὸ τὸν μαρτυρικὸ θάνατο τοῦ Ρήγα, τὸ 1998, σὲ συνέδριο στὴ γενέτειρά του, τὸ Βελεστίνο, παρουσιάσαμε μὲ μεγάλη χαρὰ τὰ πρῶτα μας εὐρήματα· τοὺς χάρτες τοὺς ὁποίους χρησιμοποίησε ὡς πρότυπα, δίδοντας κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἀπάντησι στοῦ ἐρώτημα τῆς ἱστορικῆς ἔρευνας γιὰ τὰ πρότυπα τῆς Χάρτας πού δὲν

ήταν γνωστά. Αποδειξαμε ότι για τον χώρο της Ελλάδος και της Μ. Ασίας ο Ρήγας χρησιμοποίησε ως πρότυπο τον χάρτη της αρχαίας Ελλάδος του Delisle⁶.

Τό ερώτημα πού έχει εκτοτε ανακύψει είναι: Γιατί ο Ρήγας χρησιμοποίησε χάρτη της αρχαίας Ελλάδος και δέν πήρε ένα σύγχρονο χάρτη, πού άλλωστε τότε κυκλοφορούσαν, για τήν περιοχή αυτή. Οί χάρτες αυτοί ανέγραφαν τά σύγχρονα της εποχής του Ρήγα ονόματα των πόλεων και των χωριών, ανέγραφαν τούς σύγχρονους δρόμους, ενώ ο χάρτης της αρχαίας Ελλάδος περιείχε τά αρχαία ονόματά τους και οί δρόμοι ήταν της αρχαίας εποχής⁷. Απάντηση θά δοθεί αφού πρώτα εξετάσουμε τό επαναστατικό σχέδιο του Ρήγα μέ τό όποιο ήθελε νά δημιουργήσει τό δημοκρατικό του κράτος, τή Νέα Πολιτική Διοίκηση στό χώρο όπου βρισκονταν ή οθωμανική απολυταρχική διοίκηση.

Επαναστατικό σχέδιο του Ρήγα

Η μελέτη των έργων του Ρήγα, καθώς επίσης και των εγγράφων σύλληψης και ανάκρισης, πού εκδόθηκαν από τούς Λεγράνδ και Άμαντο⁸, μās προσφέρουν πολλά στοιχεία μέ τά όποια είναι δυνατόν νά στοιχειοθετήσουμε τό επαναστατικό σχέδιο, τό όποιο ο Ρήγας ήθελε νά εφαρμόσει, όταν άποφάσισε φεύγοντας από τή Βιέννη νά κατέβει στήν Ελλάδα. Είχε σχεδιάσει ένα συγκεκριμένο επαναστατικό σχέδιο, χρησιμοποιώντας τά σημαντικά μέσα επικοινωνίας: τον ήχο και τήν εικόνα: τον Θούριο⁹ για νά έμψυχώνει τούς σκλαβωμένους μέ σκοπό νά άδράξουν τά άρματα για επανάσταση και τά κείμενα, τίς παραστάσεις για νά δείξει τή μεγάλη κληρονομιά των σκλαβωμένων. Επίσης, τά έγγραφα μās δίνουν πληροφορίες για τά σχέδια του Ρήγα μετά τήν επανάσταση και τήν κατάλυση της απολυταρχικής εξουσίας του Σουλτάνου, τή δημιουργία δηλαδή της Νέας Πολιτικής Διοικήσεως στό κράτος πού θά δημιουργούσε, τήν Έλληνική Δημοκρατία.

6. Βλ. Δημ. Καραμπερόπουλος, «Η “Χάρτα της Ελλάδος” του Ρήγα. Τά πρότυπά της και νέα στοιχεία» ..., ό. π.

7. Γι' αυτό εξάλλον ύποστηρίζαμε ότι δέν έχει έρεισμα ή έκφρασθείσα άποψη ότι τάχα ή Χάρτα της Ελλάδος ήταν και στρατιωτικός χάρτης και ότι ήταν ο πρώτος έπιτελικός χάρτης της Ελλάδος, και τοϋτο διότι ήταν της αρχαίας Ελλάδος και οί δρόμοι της αρχαίας εποχής και όχι της συγχρόνου όπως θά άρμοζε σέ έπιτελικό χάρτη. Βλ. Δημ. Καραμπερόπουλος, «Η “Χάρτα της Ελλάδος” του Ρήγα. Τά πρότυπά της και νέα στοιχεία», ό.π. σελ. 28.

8. Α.Ιμ. Λεγράνδ - Σπ. Λάμπρος, *Ανέκδοτα έγγραφα...*, ό.π. Κων. Αμάντου, *Ανέκδοτα έγγραφα περί Ρήγα Βελεστινλή*, Αθήνα 1930, φωτομηχανική επανέκδοση μέ τή συμπλήρωση Εύρετηρίου από τήν Έπιστημονική Έταιρεία Μελέτης Φερών-Βελεστίνου-Ρήγα, Αθήνα 1997.

9. Βλ. Δημ. Καραμπερόπουλος, «Ο “Θούριος. Ώς τότε παλικάρια” έμψυχωτής των ραγιάδων επαναστατών», περιοδ. *Θεσσαλικό Ημερολόγιο*, τόμ.49, 2006, σελ.289-296.

Τό επαναστατικό σχέδιο του Ρήγα δέν σταματοῦσε στήν ἔκρηξη τῆς ἐπανάστασης, ὅπως συνήθως συμβαίνει στίς ἐξεγέρσεις. Προχωροῦσε καί στήν ἐδραίωσή της, στίς περιοχές πού θά ἐλευθέρωνε ἀπό τήν Ὄθωμανική τυραννία, δημιουργώντας νέο πολιτειακό καθεστώς, τή «Νέα Πολιτική Διοίκηση». Ὁ Ρήγας ἔδινε μεγάλη σημασία στό τί θά γίνει ἀμέσως μετά τήν στρατιωτική νίκη. Πίστευε ὅτι ἡ ἀναρχία εἶναι μορφή τυραννίας, ὅπως τό τονίζει καί στόν Θούριό¹⁰ του. Γιά τόν λόγο αὐτό ἐτοίμασε τό Σύνταγμά του, ὥστε μετά τήν στρατιωτική νίκη νά τό ἔχει ἔτοιμο γιά νά διοικηθεῖ τό κράτος του μέ ἓνα συγκεκριμένο δημοκρατικό Σύνταγμα. Ὁ Ρήγας μετέφρασε τό γαλλικό Σύνταγμα τοῦ 1793 καί μέρος τοῦ 1795 καί δημιούργησε τό δικό του Σύνταγμα, στό ὁποῖο προσέθεσε καί πολλά δικά του κείμενα, τά ὁποῖα δείχνουν τήν πρωτοποριακή πολιτική σκέψη του, στήν ἐδραίωση καί ὀργάνωση τοῦ κράτους του. Σέ ἀντίθεση μέ τό προϋπάρχον παλαιό πολίτευμα τῆς ἀπολυταρχικῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, ὠνόμασε τόν καινούργιο τρόπο διοικήσεως «Νέα Πολιτική Διοικήσις»¹¹, στήν ὁποία περιέχονται ἡ Ἐπαναστατική Προκήρυξη, τά Δίκαια τοῦ Ἄνθρώπου, καί τό κυρίως Σύνταγμα.

Γιά τό πόσο προνοητικός ἦταν ὁ Ρήγας μέ τίς ἀνωτέρω ἐνέργειες νά ἔχει ἔτοιμο ἓνα σχέδιο Συντάγματος γιά τό κράτος του μετά τήν ἐπανάσταση διαπιστώνεται ἀπό ὅσα γράφει ἀργότερα ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς¹². Συγκεκριμένα σημειώνει ὅτι «τό δύσκολον ὁμως τῆς ἐπιχειρήσεως [ἐπανάστασεως] στέκει ὄχι μόνον εἰς τήν σύντριψιν τοῦ τυραννικοῦ ζυγοῦ, ἀλλά πολύ πλέον εἰς τήν σύνδεσιν καί ἐναρμόνισιν νέας πολιτείας τοιαύτης, τῆς ὁποίας οἱ πολῖται μήτε νά ὑποτάσσωνται μήτε νά κινδυνεύουσιν τοῦ λοιποῦ νά ὑποταχθῶσιν εἰς κανέν' ἄλλον ζυγόν παρὰ τόν ζυγόν τῶν νόμων».

Ὁ Ρήγας στήριζε τή νέα πολιτική κατάσταση στή δημοκρατία μέ τήν αἰρετή ἐκλογή τῶν ἀρχόντων καί ὄχι στήν κληρονομική ἐξουσία. Μάλιστα καταχωρίζει καί διατάξεις (Δίκαια τοῦ ἀνθρώπου, ἄρθρο 35)¹³, γιά τήν προάσπιση τῆς δημοκρατίας ἀπό τούς

10. «Γιατί κί' ἡ ἀναρχία ὁμοιάζει τήν σκλαβιά», *Θούριος*, 1797, στίχ. 27. Ὁ Ρήγας διατυπώνει τήν πολιτική του ἀντίληψη σχετικά μέ τήν ἀναρχία, τῆς ὁποίας οἱ πολιτικές ἀντιλήψεις σέ ὅλες τίς ἐποχές ἐκφράζονται ἀπό ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι θέλουν μόνο νά γκρεμίσουν, ἀλλά δέν χιτίζουν, δέν προτείνουν ἓνα συγκεκριμένο πολιτικό πρόγραμμα. Ὁ Ρήγας τό ἀποτόλμησε, πρότεινε καί ἐπιχείρησε νά τό ἐφαρμόσει, γι' αὐτό καί κατατάσσεται στίς μεγάλες φυσιογνωμίες τοῦ Βαλκανικοῦ χώρου.

11. Ἡ «Νέα Πολιτική Διοικήσις» τοῦ Ρήγα ἔχει παρουσιασθεῖ παράλληλα μέ τό Γαλλικό Σύνταγμα ἀπό τόν Λέα νδρο Βρανούση, *Ρήγας Βελεστινλής-Φεραῖος*, Ἄπαντα τῶν Νεοελλήνων Κλασικῶν, Ἀθήνα 1968, τόμ. 2, σελ. 681-727 καί τόν Ἀπόστολο Δασκαλάκη, *Τό πολίτευμα τοῦ Ρήγα*, ἔκδοσις μετά προσθηκῶν, ἐκδόσεις Ε.Γ. Βαγιονάκη, Ἀθήνα 1976, σελ. 74-111.

12. Ἀδαμ. Κοραῆς, *Προλεγόμενα εἰς Β' ἔκδοσιν τοῦ Βεκκαρίου, Περί ἀδικημάτων καί ποινῶν*, Ἐν Παρισίοις 1823, σελ. νβ'.

13. Μάλιστα τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ ἄρθρου 35 τῶν Δικαίων τοῦ Ἄνθρώπου εἶναι προσηγή τοῦ Ρήγα.

έχθρους της, οί όποιοί θά έπιχειροΰσαν νά τήν καταλύσουν. Ήθελε νά δημιουργήσει μία νέα τάξη πραγμάτων στόν Βαλκανικό χώρο μέ τήν έφαρμογή τοΰ δημοκρατικοΰ Συντάγματος καί τών Δικαιών τοΰ άνθρώπου. Τόνιζε τήν συνεργασία καί άλληλεγγύη τών λαών, πού βρισκονται στή σκλαβιά, γιά νά άντιμετωπίζουσι τίς δυσκολίες καί νά μήν άδιαφοροΰν γιά τά προβλήματα τοΰ κάθε μέλους. Ό καθένας είναι μέρος τοΰ γενικοΰ συνόλου. Μάλιστα, ό Ρήγας ώς «όλον» θεωρεί τό σύνολο τών λαών, οί όποιοί βρισκονται στόν Βαλκανικό χώρο, πού θαυμάσια περιγράφει στή Χάρτα του καί πού πρέπει νά συνεργάζονται γιά τό γενικό καλό. Χαρακτηριστικά τονίζει στά Δίκαια τοΰ Άνθρώπου, άρθρο 34, πώς «...δέν ήμπορεί ποτέ κανείς νά είπῃ, ότι ή τάδε χώρα πολεμείται, δέν μέ μέλει, διατί έγώ ήσυχάζω εις τήν ιδικήν μου. Άλλ' έγώ πολεμοΰμαι, όταν ή τάδε χώρα πάσχη, ώς μέρος τοΰ όλου όπου είμαι». Καί ό Ρήγας φέρνει παραδείγματα αΰτης τής σημαντικής προτάσεώς του, γιά νά γίνει κατανοητή άπό τούς σκλαβωμένους, δείχνοντας έτσι τό πόσο μεθοδικός ήταν στόν σχεδιασμό τοΰ έπαναστατικοΰ του έργου. Συγκεκριμένα γράφει πώς «Ο Βούλγαρος πρέπει νά κινήται, όταν πάσχη ό Έλλην. Καί τοΰτος πάλιν δι' έκεινον. Καί άμφοτεροι διά τόν Άλβανόν καί Βλάχον».

Η ένότητα τοΰ Βαλκανικοΰ χώρου διατηροΰνταν κάτω άπό τήν άπολυταρχική, δεσποτική έξουσία τοΰ Σουλτάνου. Ό Ρήγας ήθελε νά διατηρήσει αΰτήν τήν ένότητα τοΰ Βαλκανικοΰ χώρου, άντικαθιστώντας τήν άπολυταρχική έξουσία, στήν όποία δέν ύπήρχε σεβασμός στά «Δίκαια τοΰ άνθρώπου», στά άνθρώπινα δικαιώματα, όπως τά περιγράφει στή «Νέα Πολιτική Διοίκηση» του. Θα δημιουργόσε τήν άντιπροσωπευτική, δημοκρατική πολτεία, ή όποία θά είχε κοινούς νόμους γιά όλους τούς λαούς τοΰ Βαλκανικοΰ χώρου. Χαρακτηριστικά, ό Νικόλαος Πανταζόπουλος¹⁴ σημειώνει ότι «τό κράτος τοΰ Ρήγα θεμελιούται επί τής συμμετοχής όλων τών ύποδούλων έθνοτήτων, βάσει τής γενικής ρήτρας τής ισότητος-άλληλεγγύης τών άποτελουσών αΰτό ομάδων, άνεξαρτήτως έθνικής προελεύσεως ή θρησκευτικής πεποιθήσεως».

Έχει σημασία νά τονισθεΐ ότι ή δημοκρατική ένοποίηση τοΰ Βαλκανικοΰ χώρου θά ήταν άποτέλεσμα όχι τής άπολυταρχικής έξουσίας, αλλά άπόρροια τής κοινής θέλησης τών λαών νά συνυπάρχουν, νά έχουν κοινούς νόμους, κοινό σύστημα έκλογής τών αντιπροσώπων τής κάθε έπαρχίας, τούς αίρετούς άρχοντες, χωρίς διακρίσεις μεταξύ τών λαών, όπως ό Ρήγας είχε τήν πρόνοια νά τά έχει γράψει καί νά τά έχει έτοιμα γιά τήν έπόμενη μέρα μετά τήν επανάστασή του. Πίστευε ό Ρήγας ότι ή «στερησις καλών νόμων» ήταν ή αίτία, όπως σημειώνει στήν Έπαναστατική Προκήρυξη, τής άθλιας κατάστασης τών λαών τοΰ Βαλκανικοΰ χώρου. Η διάσπαση τών έθνοτήτων έντός τοΰ Βαλκανικοΰ χώρου θά ήταν εις βάρος τών ίδιων τών λαών. Ήθελε τή συνεργασία τών λαών, τήν δημοκρατική ένοποίησή τους γιά τό καλό όλων, γιά τήν άνάπτυξη καί πρόοδό τους.

14. Νικόλαος Πανταζόπουλος, *Μελετήματα γιά τόν Ρήγα Βελεστινλή*, β' έκδ. Έπιστημονικής Έταιρείας Μελέτης Φερών-Βελεστίνου-Ρήγα, Άθήνα 2000, σελ. 88.

Σημειώνουμε ότι στὸν Βαλκανικὸ ἠώρο δὲν ὑπῆρχαν στεγανά ὄρια τῶν ἐθνοτήτων κατὰ τὴν περίοδο τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας καὶ κατ' ἐπέκταση δὲν θά ὑπῆρχε καὶ στήν πολιτεία πού θά δημιουργοῦνταν μετὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ Ρήγα. Τό κράτος του θά ἦταν, ὅπως σημειώνει καὶ ὁ ἴδιος στὸ Σύνταγμα του¹⁵, χωρὶς διάκριση φυλῆς, θρησκείας καὶ γλώσσας, δηλ. θά ἦταν πολυεθνικό, πολυγλωσσικό καὶ πολυθρησκευτικό.

Στὴ «*Νέα Πολιτικὴ Διοίκηση*» τοῦ Ρήγα διακηρύσσονται ἡ ἰσότητα τῶν πολιτῶν ἔναντι τῶν νόμων, ἡ ἀτομικὴ καὶ ἐθνικὴ ἐλευθερία, ἡ ἐλευθερία ἔκφρασης τῶν ἰδεῶν, τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων, τῶν συγκεντρώσεων, ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου, ἡ ἀσφάλεια τῶν πολιτῶν, τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας, ἡ κατάργηση τῆς δουλείας, ἡ ἀντίσταση στὴ βία καὶ ἀδικία κ.ἄ. Ὡστόσο, ὁ Ρήγας προσέθεσε καὶ πολλὰ δικά του κείμενα στὸ Γαλλικὸ Σύνταγμα τοῦ 1793, τὸ ὁποῖο μετέφρασε καὶ εἶχε ὡς πρότυπο. Ἐνδεικτικὰ μνημονεύονται, ἡ ὑποχρεωτικὴ ἐκπαίδευση ὄχι μόνο τῶν ἀγοριῶν ἀλλὰ καὶ τῶν κοριτσιῶν (*Δίκαια τοῦ ἀνθρώπου*, ἄρθρο 22), διάταξη πού γιὰ πρώτη φορά καταχωρίζεται σὲ Σύνταγμα, ἡ στρατιωτικὴ ἄσκηση τῶν γυναικῶν, θεωρούμενος ἴσως ὁ εἰσηγητῆς τῆς ἰσότητας ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν στήν ἐποχὴ του. Ἡ προστασία τῶν πολιτῶν ἀπὸ τὴν τοκογλυφία, (*Δίκαια τοῦ Ἀνθρώπου*, ἄρθρο 35) ἡ ὑπεράσπιση τῆς δημοκρατίας ἀπὸ ἐκείνους πού τὴν ἐπιβουλεύονται κ.ἄ. Ἀκόμη, τονίζει ὅτι οἱ δημοκρατικοὶ πολῖτες θά πρέπει νὰ συμμετέχουν ἐνεργὰ στὰ κοινὰ καὶ νὰ ὑπερασπίζονται τοὺς δημοκρατικούς θεσμούς θεωρώντας τὴν ὑποχρέωσή τους αὐτὴ «ὡς τὸ πλέον ἱερὸν ἀπὸ ὅλα τὰ χρεῖα» τους (*Δίκαια τοῦ Ἀνθρώπου*, ἄρθρο 35).

Μὲ τὴν ἐπικράτηση τῆς ἐπανάστασης τοῦ Ρήγα στὴ θέση τῆς ἀπολυταρχικῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας θά δημιουργοῦσε τὴ Νέα Πολιτικὴ Διοίκησή του, τὴ νέα τάξη πραγμάτων στὸ Βαλκανικὸ ἠώρο, μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Δημοκρατικοῦ Καταστικοῦ Συντάγματος καὶ τῶν Δικαιῶν τοῦ Ἀνθρώπου. Πρῶτόπιά του ἦταν ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάσταση καὶ ἡ Δημοκρατία τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν. Γι' αὐτὸ ἐξ ἄλλου καὶ τιμητικὰ ὀνομάζει τὸ κράτος του «*Ἑλληνικὴ Δημοκρατία*», μὲ τὴν εὐρύτερη σημασία καὶ ὄχι μὲ τὴν σημερινὴ ἐθνικὴ σημασία. Στήριξε τὴ νέα πολιτικὴ κατάσταση στὴ δημοκρατία καὶ ὄχι στήν κληρονομικὴ ἐξουσία. Ὁ Ρήγας ἦταν ἐναντίον τῶν τίτλων εὐγενείας, ὅπως χαρακτηριστικὰ περιγράφεται στὸ βιβλίο του «*Σχολεῖον τῶν ντελικάτων ἐραστῶν*»¹⁶ καὶ τῶν προνομίων¹⁷. Μετὰ τὴν ἐπανάσταση θά προκήρυσσε ἐκλογές γιὰ τὴν ἀνάδειξη τῶν αἰρετῶν ἀντιπροσώπων, τῶν βουλευτῶν, πού θά ἐκλέγονταν ἀναλογικὰ ἀπὸ κάθε ἐπαρχία τοῦ κράτους του.

15. Στὸ ἄρθρο 7 τοῦ Συντάγματος ὁ Ρήγας τονίζει ὅτι κυρίαρχος λαὸς εἶναι «ὄλοι οἱ κάτοικοι τοῦ βασιλείου [= κράτους] τούτου, χωρὶς ἐξαιρέσεις θρησκείας καὶ διαλέκτου, Ἑλληνες, Βούλγαροι, Ἀλβανοί, Βλάχοι, Ἀρμένηδες, Τοῦρκοι καὶ κάθε ἄλλο εἶδος γενεᾶς».

16. Ρήγα Βελεστινλή, *Σχολεῖον τῶν ντελικάτων ἐραστῶν*, Βιέννη 1790, σελ. 304.

17. Χαρακτηριστικὰ ὁ Κοραῖς παρατηρεῖ ὅτι «ὄπου εἰσχωρήσουν προνόμια, ἐκεῖ νόμοι δὲν ἰσχύουν, καὶ ὄπου νόμοι δὲν ἰσχύουν, ἐκεῖ μὴ προσμένεις δικαιοσύνην ἀπὸ τὰ δικαστήρια», Βλ. Ἀδαμ. Κοραῖς, *Προλεγόμενα εἰς δευτέραν ἔκδοσιν Βεκκαρίου Περί ἀδικημάτων καὶ ποινῶν*, ἐν Παρισίῳ 1823, σελ. μζ'.

Ἡ συμβολική παράσταση τοῦ κοιμισμένου λιονταριοῦ μέ τό ρόπαλο τοῦ Ἡρακλέους στά πόδια καί στή ράχη τοῦ ὁποίου ἐπικάθονται τά σύμβολα τῆς ἐξουσίας τοῦ Σουλτάνου στό πρῶτο φύλλο τῆς Χάρτας.

Ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ἡ παράσταση στό πρῶτο φύλλο τῆς Χάρτας τῆς Ἑλλάδος στήν Ἐπιπεδογραφία τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέ τό κοιμισμένο λιοντάρι, στή ράχη τοῦ ὁποίου ἐπικάθονται τά σύμβολα τῆς ἐξουσίας τοῦ Σουλτάνου. Ὅμως ὁ Ρήγας ἔχει βάλει στά πόδια τοῦ κοιμισμένου λιονταριοῦ τό ρόπαλο τοῦ Ἡρακλέους¹⁸,

18. Γιά τό «ρόπαλο τοῦ Ἡρακλέους» βλ. Δημ. Καραμπερόπουλος, «Ἡ “Χάρτα τῆς Ἑλλάδος” τοῦ Ρήγα. Τά πρότυπά της καί νέα στοιχεῖα»..., ὁ.π., σελ. 39-40, τοῦ ἰδίου «Τό ρόπαλο τοῦ Ἡρακλῆ. Τό σύμβολο τῆς ἐπαναστατικῆς σκέψης τοῦ Ρήγα», *Ἱστορικά θέματα*, τεύχ. 16, Μάρτ. 2003, σελ. 27-31, Λουκία Δροῦλια, «Ἡ πολυσημία τῶν συμβόλων καί τό “ρόπαλον τοῦ Ἡρακλέους” τοῦ Ρήγα», *Ὁ Ἐραμιστής*, τόμ. 21, 1997, σελ. 129-142.

πού θέλει νά πεί ότι όταν οί σκλαβωμένοι λαοί του Βαλκανικού χώρου ξυπνήσουν μέ τόν επαναστατικό του Θούριο καί τήν επανάστασή του θά άρπάξουν τό ρόπαλο – τά άρματα – θά γκρεμίσουν τήν άπολυταρχική έξουσία του Σουλτάνου καί θά δημιουργήσουν τή «Νέα Πολιτική Διοίκηση», τή δημοκρατική πολιτεία. Ό Ρήγας παρόμοια καί στους χάρτες τής Βλαχίας καί τής Μολδαβίας¹⁹ στίς παραστάσεις κάτω άπό τήν προσωπογραφία του ήγεμόνα έχει θέσει τό ρόπαλο του Ήρακλέους, πού γιά πρώτη φορά έχει έντοπισθει τώρα κατά τήν επανέκδοσή τους.

Τό ρόπαλο του Ήρακλέους κάτω άπό τούς θυρεούς στήν προσωπογραφία του ήγεμόνα τής Βλαχίας.

19. Δημ. Καραμπερόπουλος, *Οί χάρτες Βλαχίας καί Μολδαβίας του Ρήγα Βελεστινλή. Νέα στοιχεία-Εύρετήριο-Αύθεντική επανέκδοση*, έκδ. Έπιστημονικής Έταιρείας Μελέτης Φερών-Βελεστίνου-Ρήγα, Άθήνα 2005.

Ὁ Ρήγας Βελεστινλής²⁰ μέ τήν ἐπανάσταση τῶν σκλαβωμένων Ἑλλήνων καί τῶν ἄλλων Βαλκανικῶν λαῶν, πού ἐτοίμαζε, στή θέση τῆς ἀπολυταρχικῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, ὀραματιζόταν νά ἐγκαθιδρυθεῖ ἡ «*Νέα Πολιτική Διοίκησις*», ἡ δημοκρατική του πολιτεία. Ὅλοι οἱ συννυπόδουλοι λαοί «*χωρίς ἐξαίρεσιν θρησκείας καί γλώσσης*», ὅπως τονίζει στό δεύτερο ἄρθρο τοῦ Συντάγματός του, θά ἀπαρτίσουν τήν ἀντιπροσωπευτική πολιτεία, πού θά φέρει τόν τίτλο «Ἑλληνική Δημοκρατία», τό πολιτικό πρότυπο τοῦ πολιτισμοῦ τῶν κλασσικῶν χρόνων, μοναδικό στήν ἱστορία τῶν αἰῶνων καί στίς παραδόσεις τῶν λαῶν. Ἡ δημοκρατία ἦταν γιά τόν Ρήγα ἓνα πανανθρώπινο ἰδανικό μέ ὑπερεθνικές διαστάσεις.

Σχετικά τώρα μέ τίς ἀντιροήσεις πού ἔχουν ἐκφρασθεῖ πῶς τάχα ὁ Ρήγας ἠθελε τούς Ἕλληνες νά ἔχουν τήν πρωτοκαθεδρία στό κράτος του, μιά καί τοῦ δίνει τήν ὀνομασία «Ἑλληνική Δημοκρατία», μποροῦμε συνοπτικά νά ποῦμε ὅτι ἡ θέση τοῦ Ρήγα γιά τήν καθιέρωση τῆς ἀντιπροσωπευτικῆς δημοκρατίας δίνει ἀπάντηση στήν ἀντίρρηση αὐτή. Οἱ Ἕλληνες ἀποτελοῦσαν μικρή μειοψηφία στό Βαλκανικό χῶρο καί ὡς ἐκ τούτου ἡ ἀναλογική ἀντιπροσώπευσή τους στή Βουλή τοῦ κράτους του θά ἦταν μικρή. Ἐξ ἄλλου στό ἄρθρο 25 τῶν «*Δικαίων τοῦ Ἀνθρώπου*» σημειώνεται ὅτι «*Ἡ αὐτοκρατορία (κυριαρχία) εἶναι θεμελιωμένη εἰς τόν λαόν. Αὐτή εἶναι μιά, ἀδιαίρετος, ἀπροσδιόριστος καί ἀναφαίρετος*» καί ὁ Ρήγας χαρακτηριστικά ἐπεξηγεῖ ὅτι δέν εἶναι ὑπέρ μίας μερίδας λαοῦ, ἀλλ' ἀπεναντίας «*ὁ λαός μόνον ἠμπορεῖ νά προστάξῃ καί ὄχι ἓνα μέρος ἀνθρώπων ἢ μιά πόλις. Καί ἠμπορεῖ νά προστάξῃ δι' ὅλα, χωρίς κανένα ἐμπόδιον*».

Ὅσον ἀφορᾷ τώρα τή θέση τοῦ Ρήγα, πού προτείνει ὡς ἐπίσημη γλώσσα τοῦ κράτους του ἀντί τῆς μέχρι τότε ἐπικρατοῦσης τουρκικῆς τήν ἑλληνική γλώσσα, μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι τό ἔκανε ἀπό ρεαλιστική τακτική καί ὄχι ἀπό σκοπιμότητα. Καί τοῦτο διότι ἡ ἑλληνική γλώσσα ἦταν ἡ πλέον διαδεδομένη στόν βαλκανικό χῶρο, ὡς γλώσσα τοῦ ἐμπορίου καί τῆς ἐπικοινωνίας καί ἐπί πλέον «*ὡς πλέον εὐκατάληπτον καί εὐκόλον νά σπουδασθῇ*», ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Ρήγας παρατηρεῖ στό ἄρθρο 53 τοῦ Συντάγματός του. Ἐξ ἄλλου στό Σύνταγμά του καθιερῶνει τό σεβασμό τῆς γλώσσας καί τῆς πίστεως τοῦ κάθε λαοῦ, πού ἀποτελεῖ μέρος τοῦ κράτους του. Στό ἄρθρο 7 τοῦ Συντάγματός του τονίζει μέ ἔμφαση πῶς κυρίαρχος λαός τοῦ κράτους του μετά τήν ἐπανάσταση θά εἶναι ὅλοι οἱ κάτοικοι πού κατοικοῦν σ' αὐτό «*χωρίς ἐξαίρεσιν θρησκείας καί διαλέκτου, Ἕλληνες, Βούλγαροι, Ἀλβανοί, Βλάχοι, Ἀρμένηδες, Τοῦρκοι, καί κάθε ἄλλο εἶδος γενεᾶς*». Ἐντύπωση προκαλεῖ τό γεγονός ὅτι ὁ Ρήγας θέλει στό κράτος του ὅλους τούς λαούς πού κατοικοῦν, ἀκόμη καί τούς Τούρκους, διότι καί αὐτοί ὑποφέρουν

20. «Ὁ Ρήγας εἶναι ἡ συνισταμένη ὅλων τῶν ρευμάτων ὅσα συναντοῦμε σ' αὐτή τήν ἐποχή μέσα στόν ἑλληνισμό» σύμφωνα μέ τόν Κ. Θ. Δημαροῦ, *Ἱστορία τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας*, ὀγδοῦ ἔκδοσις, Ἰκαρος, Ἀθήνα 1987, σελ. 166.

ἀπό τήν ἀπολυταρχική ἐξουσία τοῦ σουλτάνου, ὅπως τονίζει καί στόν Θούριό του (Θούριος, στίχ. 17-20).

Οἱ χάρτες τοῦ Ρήγα πολιτικοί χάρτες τοῦ κράτους του

Ὁ Ρήγας κατά τό 1797 ἐξέδωσε στή Βιέννη τή δωδεκάφυλλη «Χάρτα τῆς Ἑλλάδος», τή «Νέα Χάρτα τῆς Βλαχίας» καί τή «Γενική Χάρτα τῆς Μολδαβίας». Ὁ Ρήγας δέν ἦταν ἐπαγγελματίας χαρτογράφος. Τίς ἐκδόσεις αὐτές τίς ἐνέτασσε στό ἐπαναστατικό του σχέδιο, ὅπως ἔχουμε ὑποστηρίζει στίς πρόσφατες ἐπανεκδόσεις τοῦ χαρτογραφικοῦ του ἔργου, πού συνοδεύονται καί μέ τά ἀντίστοιχα Εὐρετήριά τους, τά ὁποῖα μᾶς ἔδωσαν τήν εὐκαιρία νά ἀνακαλύψουμε τά στοιχεῖα ἐκεῖνα, διά τῶν ὁποίων χαρακτηρίζονται πλέον ὡς πολιτικοί χάρτες τοῦ δημοκρατικοῦ του κράτους στό Βαλκανικό γῶρο.

Οἱ χάρτες του εἶναι διαιρεμένοι σέ Ἐπαρχίες καί Τοπαρχίες μέ ἰδιαίτερη διαγράμμιση, ὅπως καί τά σύνορα τοῦ κράτους του. Σχεδίαζε νά τυπώσει ἐπί πλέον καί τούς χάρτες τῆς Βουλγαρίας καί τῆς Ἰλλυρίας²¹ μέ τίς ἀντίστοιχες ἐπαρχίες καί τοπαρχίες, γιά νά ἔχει γιά ὅλο τό κράτος του λεπτομερεῖς χάρτες. Γιά τόν Ρήγα ἦταν ἀπαραίτητο νά ἔχει στά χέρια του τήν πολιτική διαίρεση τοῦ Βαλκανικοῦ γῶρου, πού ἦταν κάτω ἀπό τήν ἀπολυταρχική ἐξουσία τοῦ Σουλτάνου καί ἐπεδίωκε μέ τήν ἐπανάστασή του νά τήν ἀνατρέψει καί νά δημιουργήσει τό ἐνιαῖο δημοκρατικό κράτος στό Βαλκανικό αὐτό γῶρο. Μετά τήν ἐπικράτηση τῆς ἐπανάστασής του θά προκήρυσσε ἐκλογές γιά τήν ἀνάδειξη τῶν ἀντιπροσώπων κάθε τοπαρχίας καί ἐπαρχίας στή Βουλή, σύμφωνα μέ τό Σύνταγμά του, τό ὁποῖο εἶχε τήν πρόνοια νά τό ἔχει ἔτοιμο, πρῖν ξεκινήσει γιά τήν ἐπανάστασή του.

Συγκεκριμένα, στό Σύνταγμά του, ἄρθρο 3, τονίζει ὅτι τό κράτος του «*Διαμοιράζεται διά τήν εὐκολίαν τῆς διοικήσεως καί διά νά γίνεται ἡ δικαιοσύνη παντοῦ ὁμοιοτρόπως, εἰς ἐπαρχίας, τοπαρχίας καί προεστάτα*». Μάλιστα, γιά τήν κατανοήση τῶν ὄρων αὐτῶν φέρνει παραδείγματα «*Ἦγουν ἐπαρχία λέγεται ἡ Θεσσαλία, τοπαρχία ἡ Μαγνησία (ἦγουν τοῦ Βόλου τά χωριά) καί προεστάτον ἡ πολιταρχία τῆς Μακρονήτσας ἐπάνω εἰς δώδεκα χωριά*». Ἀκόμη στό Ἄρθρο 11 γράφει γιά τίς ἐκλογές στήν τοπαρχία, στήν ὁποία θά συγκεντρωθοῦν οἱ πολῖτες γιά νά ψηφίσουν: «*Αἱ πρῶται συναθροίσεις τοῦ λαοῦ, ἦγουν ἐκεῖνα ὁπού γίνονται διά νά ἀποφασισθοῦν ποῖοι ἔχουν νά ἐκλεχθοῦν ὡς ἀπεσταλμένοι, συγκροτοῦνται ἀπό κατοίκους, οἵτινες εὐρέθησαν νά ἔχουν σπίτια πρό ἕξ μηνῶν τουλάχιστον εἰς τήν τοπαρχίαν ἐκεῖνην, ὁπού γίνεται ἡ Συνάθροισις*».

21. Σύμφωνα μέ τή μαρτυρία τοῦ Johann Christian von Engel, ὁ Ρήγας ἐτοίμαζε λεπτομερεῖς χάρτες καί γιά τίς ὑπόλοιπες περιοχές τοῦ κράτους του, τῆς Βουλγαρίας καί Σερβίας. Βλ. Γ. Λάιος, «Οἱ χάρτες τοῦ Ρήγα. Ἔρευνα ἐπί νέων πηγῶν», *Δελτίο Ἱστορικῆς Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας*, τόμ. 14, 1960, σελ. 298.

Χαρακτηριστικό του πνεύματος και των ιδεών του Ρήγα για τις εκλογές στη δημοκρατική του πολιτεία αποτελεί το Άρθρο 20 του Συντάγματός του, στο οποίο σημειώνει, μάλιστα, και τις πρώτες εκλογές στο κράτος του την πρώτη Μαΐου του επομένου χρόνου, το 1798, βέβαιος για την πορεία της επανάστασής του: «*Η θέλησις τῆς Πρώτης Συναθροίσεως κηρύττεται ἔτσι: Οἱ πολῖται τῆς τοπαρχίας τάδε... συνταχθέντες εἰς τὴν Πρώτην Συνάθροισιν τὴν πρώτη Μαΐου 1798, ...*».

Νομίζουμε ότι ο Ρήγας έχοντας κατά νουν τή δημιουργία τῆς «Νέας Πολιτικῆς Διοικήσεως», σέ ἀντικατάσταση τῆς παλαιᾶς διοικήσεως τῆς ὀθωμανικῆς ἀπολυταρχικῆς ἐξουσίας, μέ τό Σύνταγμα πού μετέφραξε, δέν θά ἤθελε νά χρησιμοποιήσει τήν διοικητική διαίρεση καθὼς καί τίς ὀνομασίες τῆς παλαιᾶς διοικήσεως «Καδηλίκι» καί «Μεϊλεκέτι» γιά τήν Τοπαρχία καί Ἐπαρχία ἀντίστοιχα. Ἴσως γι' αὐτό κατέφυγε στόν χάρτη τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Ἀπό ἐκεῖ πήρε τήν πολιτική διαίρεση σέ ἐπαρχίες καί τοπαρχίες, ἀλλά καί τίς ἀντίστοιχες ἑλληνικές ὀνομασίες τους²². Κατ' αὐτόν τόν τρόπο εἶχε ὀλοκληρωμένη τήν πολιτική διαίρεση μέ τίς ἀντίστοιχες ὀνομασίες τοῦ κράτους του.

Σημειώνουμε ἀκόμη ὅτι ὁ Ρήγας στά ἔργα του *Ὁ Ἡθικός Τρίπους καί Νέος Ἀνάχαρις*²³ ἀναγράφει τούς ὅρους «Τοπαρχία» καί «Ἐπαρχία» χωρὶς νά μνημονεῖ τούς ἀντίστοιχους ὅρους «Καδηλίκι» καί «Μαμλεκέτι» τῆς ὀθωμανικῆς πολιτικῆς διαίρεσεως, ὅπως ἔχουμε παρατηρήσει κατά τή σύνταξη τῶν εὐρετηρίων τους. Θά ἤθελε νά δώσει ἑλληνικούς ὅρους στήν πολιτική διαίρεση τοῦ κράτους του, γιά τό ὁποῖο ἐκτύπωσε καί τή Χάρτα του. Ἦθελε νά ἔχει ἔτοιμο ἕνα χάρτη τοῦ χώρου πού θά λευτέρωνε καί θά δημιουργοῦσε τή δημοκρατία του, μέ τίς ἐπαρχίες καί τίς τοπαρχίες τῆς Ἡ Χάρτα του θά ἦταν ἕνα βοηθητικό ἐργαλεῖο τῆς «Νέας Πολιτικῆς Διοικήσεως» του, τοῦ Συντάγματός του, ὅπως διατυπώνεται στά πρόσφατα ἀποτελέσματα τῆς ἔρευνάς μας²⁴, μέ τήν ἐνασχόλησή μας μέ τήν ἐπανεκδοση τῆς Χάρτας καί τή σύνταξη τοῦ εὐρετηρίου τῶν ὀνομάτων τῆς.

22. Γιά παράδειγμα ἄς ἀναφέρουμε μία Ἐπαρχία τῆς Χάρτας τῆς Ἑλλάδος, τήν «Θεσσαλία», πού περιλαμβάνεται μέ ἰδιαίτερη διαγράμμιση καί διαιρεῖται στίς Τοπαρχίες «Ἐστιώτις», «Πελασιώτις», «Μαγνησία», «Φθιώτις», «Ἀθαμάνες», «Δρούπες», «Αἰνιάνες», καί «Φθιώται Ἀχαιοί».

23. Βλ. τά ἔργα τοῦ Ρήγα Βελεστινλή, *Ὁ Ἡθικός Τρίπους*, Βιέννη 1797, Φωτομηχανική ἐπανεκδοση ἀπό τήν Ἐπιστημονική Ἐταιρεία Μελέτης Φερῶν-Βελεστίνου-Ρήγα, Ἐπιμέλεια-Εἰσαγωγή-Εὐρετήριο Δημ. Καραμπερόπουλος, Ἀθήνα 2001, σελ. λα' καί *Νέος Ἀνάχαρις*, Βιέννη 1797, Φωτομηχανική ἐπανεκδοση ἀπό τήν Ἐπιστημονική Ἐταιρεία Μελέτης Φερῶν-Βελεστίνου-Ρήγα, Ἀθήνα 2006. Σημειώνουμε ὅτι στά Εὐρετήρια τῶν δύο αὐτῶν ἔργων ἀναγράφονται οἱ σελίδες στίς ὁποῖες ἀπαντῶνται οἱ ὅροι «Ἐπαρχία» καί «Τοπαρχία», χωρὶς ὅμως νά συνοδεύονται ἀπό τίς ἀντίστοιχες τουρκικές λέξεις.

24. Βλ. Δημ. Καραμπερόπουλου, «Ἡ Χάρτα τῆς Ἑλλάδος» τοῦ Ρήγα. Τά πρότυπα τῆς καί νέα στοιχεῖα», στό *Ἡ Χάρτα τοῦ Ρήγα*, ἐπανεκδοση ἀπό τήν Ἐπιστημονική Ἐταιρεία Μελέτης Φερῶν-Βελεστίνου-Ρήγα, μέ τήν ὑποστήριξη τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Ἀθήνα 1998.

Συμπέρασμα: Ὁ Ρήγας στή νέα πολιτική πραγματικότητα, πού θά δημιουργοῦσε μετά τήν ἐπανάστασή του, τή Νέα Πολιτική Διοίκηση, δέν θά ἤθελε νά χρησιμοποιήσει τήν παλαιά πολιτική διαίρεση τῆς ὀθωμανικῆς ἀπολυταρχικῆς ἐξουσίας καί τίς ὀνομασίες της, ἀλλά νέα πολιτική διαίρεση καί νέες ὀνομασίες. Γιά τόν λόγο αὐτό θά πήρε τόν χάρτη τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος τοῦ Delisle, στόν ὁποῖο ὑπῆρχε ἡ πολιτική διαίρεση σέ τοπαρχίες καί ἐπαρχίες μέ τίς ἀρχαίες ὀνομασίες τους. Τελικά, ἡ Χάρτα του ἦταν πολιτικός χάρτης τοῦ κράτους του, γιά νά μπορεῖ νά ἔχει τήν πολιτική διαίρεσή του μέ σκοπό νά διοργανώσει τίς ἐκλογές πρὸς ἀνάδειξη τῶν ἀντιπροσώπων, τῶν βουλευτῶν. Νά ἀρχίσει νά λειτουργεῖ δημοκρατικά πλέον ἡ Νέα Πολιτική Διοίκησης τοῦ Βαλκανικοῦ χώρου.